

Livets gåva – en etisk meditation i påsktid

Alltid bär jag med mig i min kropp den död som Jesus fick lida, för att också Jesu liv skall bli synligt i min kropp. Jag, som är vid fullt liv, utlämnas för Jesu skull ständigt till att dö, för att också Jesu liv skall bli synligt i min dödliga kropp (2 Kor 4:10-12).

Påsktiden är livets tid. Genom att uppstå från de döda har Jesus visat oss vägen till livet, det nya och eviga livet. Därför är denna tid så viktig för oss kristna och för alla människor av god vilja, som vill värna och vårda livets gåva. Med denna meditation vill jag försöka se hur vi kan leva oss in mer och mer i vad påskbudskapet kan betyda för vår syn på det mänskliga livets värde och värdighet. I vår egen tid, liksom i varje nytt tidsskede, ställs vi inför viktiga frågor och valsituationer, där vi behöver få ljus och vägledning utifrån det som är den kristna trons absoluta centrum: påskmysteriet. Detta påskmysterium har blivit en inre, dynamisk verklighet i oss genom dopets sakrament. Korset pekar fram på uppståndelsen, döden på livet, sorgen på glädjen. Påskens perspektiv präglar hela vår existens som kristna. Vi ser det i vårt personliga liv, i bönelivet, men också i samhällslivets alla stora frågor och problemställningar. Påskan är en allomfattande, ja, i sanning katolsk nyckel för att förstå och tolka tillvaron utifrån den uppståndne Herrens synvinkel. Vi får använda påskens nya ögon för att se på oss själva, på vår värld och på Gud på ett nytt och i sanning livgivande sätt. Genom påskan får vi ett evighetsperspektiv på vår tillvaro i tid och rum, som inte alienerar oss från den värld vi lever i utan tvärtom ger allt i vår värld en djupare innebörd och betydelse.

Påskan som etisk motivation och andlig drivkraft

Ibland har vi kristna försummat eller glömt bort att påskens ljus måste få lysa upp hela vårt liv i alla dess aspekter. Vårt liv har fått en ny djupdimension, när Jesus uppstod och gjorde oss delaktiga av sitt eviga liv redan här och nu. Genom tron, hoppet och kärleken, de teologala dygderna eller krafterna, står vi i ständig kontakt med den uppståndne Herren. Vi blir bärare av en inre dynamik, som hjälper oss att förbli förenade med honom och bli ledda av honom i alla våra yttre uppgifter och ställningstaganden. Detta yttrar sig inte minst i samvetets röst, som vill leda oss in i ett alltmer Kristus-centrerat sätt att leva, tänka och handla. Genom sin undervisning vill Kyrkan hjälpa oss att fostra vårt samvete till en allt större lyhördhet för de Andens inspirationer, som vi alltid får, men inte alltid förmår fånga upp och tillgodogöra oss. Det finns ju också en annan röst inom oss, själviskhetens, bekvämlighetens, förvirringens röst, som gör det lite svårare för oss att urskilja Andens stilla, försynta röst. Vi behöver både Kyrkans yttre röst och fostran och den helige Andes inre för att hitta rätt i en komplicerad värld, så att vi kan leva av påskens budskap och förmedla det.

Varje människa, kristen eller ej, har fått samvetet som en Guds gåva bara genom att vara skapad. I själva skapelsen har Gud lagt ner sina "sanningsfrön" som kyrkofäderna talar om. Det finns en naturrätt som i princip alla människor, oberoende av tid, rum och kultur, kan ta emot och leva efter. Det är helt fascinerande att se hur lika vi människor är i våra fundamentala etiska koder: du skall icke dräpa, du skall icke stjäla, du skall icke begå äktenskapsbrott... Det betyder inte att alla följer dessa allmänna etiska principer i sina konkreta liv, men ändå finns det en förvånansvärt stor konsensus angående vad som är rätt och sant. I stort sett alla människor vill i grund och botten leva i fred och rättvisa, i försoning och ömsesidig respekt. Just detta är ett tecken på att varje människa är skapad till Guds avbild och har bevarat en öppenhet för vem han är och för hur han vill att vi skall leva. "Varje persons värdighet är grundad på det faktum att denna person, som är skapad till Guds avbild och likhet, är helt unik och kan säga mig något om Gud som ingen annan kan göra", säger kardinal Basil Hume. Bara genom att vara till är människan, oavsett vem hon är, okränkbar. Hon har en oförytterlig rätt till sitt liv och sin existens. Hon kan på ett unikt sätt återspegla en aspekt av Guds outtömliga verklighet som ingen annan kan göra på samma sätt. Så underbart är människan skapad.

Om människan bara genom att vara skapad är unik och underbar, så stegras denna värdighet till det oerhörda genom påskens gåva. Människan är inte bara Guds avbild utan blir genom dopet "son i Sonen", ett Guds barn, ja, hon blir Guds boning och tempel. Värdigheten blir större, men också ansvaret och uppgiften. Påskens gåva blir en inre kraftkälla för oss, en ny motivation för att leva så som Jesus levde och försöka återspegla hans sätt att vara och handla i det konkreta liv vi lever. De grundläggande etiska riktlinjer som vi genom skapelsen och naturrätten har gemensamma med alla människor av god vilja blir ännu viktigare att efterfölja. Det finns en slags ständig stegrad längtan i oss att göra evangeliets glada budskap synligt genom de konkreta val vi gör. Bergspredikans upphöjda ideal blir ett riktmärke för hur vi vill leva och handla. I de heligas liv ser vi ständiga bevis på denna strävan och längtan att efterfölja Jesus på ett allt närmare och mer innerligt sätt mitt i det vanliga livets alla omständigheter. Att efterfölja den korsfäste och uppståndne Herren så mycket som möjligt blir riktmärket för vårt handlande. De etiska normer som vi har gemensamma med alla andra enligt naturrätten blir ännu mer tvingande och tänjs ut till det yttersta. Påskens kraft får oss att drivas mer och mer av Andens inspirationer att göra Jesu sätt att vara, tänka och handla tydligt i vårt liv och det på ett maximalt sätt.

Det är ytterst viktigt att framhäva denna motivation till det etiska handlandet för att hjälpa människor att i svåra valsituationer lita på den påskens dynamik, som vi har fått del av. Bara då kan människan gå ut över sig själv och få den kraft hon behöver ovanifrån för att handla rätt och riktigt, även när det är ytterst svårt och mänskligt sett nästan omöjligt. I förkunnelsen och själavården är det viktigt

att betona denna ”påskmotivation” mer än tidigare, just eftersom vi i vår tid är så utsatta för andra röster och krafter. Tilltron till uppståndelsens nya liv som en konkret kraftkälla är tyvärr ganska svag hos många kristna. Då blir det också svårare att av egen kraft träffa ett etiskt val, som är tungt och svårt för vår mänskliga svaghet. Samtidigt är det viktigt att framhäva att påskens nya liv också är nyskapande och förlåtande. Den som har misslyckats med sina etiska val eller brutit mot det som är rätt och riktigt måste också bli medveten om Kristi erbjudande om förlåtelse och ny början.

Försoningens sakrament måste bli mer brukat och mer uppskattat i vår ständiga kamp för att bli Kristus mer trogna. Kyrkan är ”förlåtelsens institution”. Som vår moder förmedlar hon den barmhärtige Faderns förlåtelse till sina förlorade söner och döttrar. Tyvärr har många förlorat denna insikt i förlåtelsens nyskapande kraft. Påskens dynamik måste här framställas tydligare och mer åskådligt. I vår tid hör vi ofta att man säger att Kyrkan ”fördömer” dem som syndar och bryter mot Guds bud och de fundamentala etiska riktlinjerna. Man förstår alltså inte längre det som man alltid har sagt i Kyrkan: Gud hatar synden, men älskar syndaren. Kanske det beror på att man i vår tid mer identifierar sig mer med det man *gör* än med det man *är*? När då Kyrkan i sin undervisning försynt men tydligt påpekar att vissa saker strider mot Guds lag sådan den är nerlagd i skapelsen blir man upprörd och känner sig personligen kränkt och förolämpad. Därför är det så viktigt att framhäva, ja, att överbetona Guds osvikliga och ständiga kärlek till var och en oavsett hur han eller hon handlar och lever. Det är bara när människan har tagit till sig denna insikt om Guds ovillkorliga, trofasta kärlek som hon kan stå ut med att få höra att vissa saker som hon gör inte är rätta. Men just denna process har blivit mycket svårare i vår tid.

Den späda begynnelsen

Ett konkret exempel på detta är det reaktionsmönster som så många har när det blir tal om katolska Kyrkan och abort. Så gott som alla vet att katolska Kyrkan är emot abort – och bara det är något av ett under i vår tid av bristfällig kunskap om allt vad religion heter. Samtidigt säger man nästan automatiskt att Kyrkan fördömer dem som gör abort. Man kan alltså inte skilja på sak och person. Här måste vi katoliker bli bättre på att framhålla den klassiska synen, alltså att den syndfulla handlingen är oacceptabel, men att Gud inte längtar efter något annat än att hela, förlåta och resa upp den som har fallit. Evangeliet är en enda illustration av detta, men eftersom så många idag inte har denna grundläggande förståelse av evangeliets dynamik kan de inte inse hur det förhåller sig. Här borde påskens dynamik kunna hjälpa oss, så att vi blir mer motiverade att sätta Guds förlåtande och nyskapande kärlek i centrum. Utifrån ett påskperspektiv blir det lättare att ta till sig Guds oändliga medlidande med den felande människan, som han längtar efter att sluta i sina armar och förlåta.

Samtidigt är det inte så lätt för människor idag att hålla isär dessa båda poler, alltså syndens fasansfulla verklighet och Guds längtan efter att få förlåta den ångerfulla syndaren. Det finns alltid en frestelse att försöka rättfärdiga ett felaktigt handlande och hitta goda motiv för det. Det kostar på att bekänna sin svaghet och brist och ta emot Guds förlåtelse. Och i vissa tillspetsade situationer tycks det för vissa inte finnas någon annan utväg än att gå emot det som strider mot Guds och naturens lag. Ett konkret exempel på detta är det tragiska fallet med den nioåriga flickan i Brasilien, som blev missbrukad av sin styvfar och fick tvillingar som aborterades. Denna personliga tragik basunerades ut av media och upprörde en hel värld. Ännu verkar inte alla detaljer i detta drama helt ha blivit klarlagda. Men här har vi i alla fall ett typexempel då allt ställs på sin spets. Enligt skapelseordningen och Kyrkans lära har varje människa rätt att födas, oavsett hur hon har kommit till och vilka följder hennes födelse kan få. Hon är okränkbar och har ett absolut skyddsvärde. Ingen har rätt att rucka på denna ordning. Samtidigt hamnade de som hade att besluta om flickans situation i en situation som för dem tycktes omöjlig att lösa på annat sätt än genom abort. Genom bikt och själavård hade man kunnat förmedla Guds förlåtelse till dem som inte såg någon annan utväg och saken hade varit utagerad. Men genom medias försorg riktades udden mot Kyrkans avståndstagande från abort som sådant. Det är en klassisk metod: man tar fram ett extremt känsligt fall för att få Kyrkan att framstå som hård och grym. Därför är det så viktigt att påskens budskap får lysa fram också i sådana tragiska omständigheter.

I sitt möte med den felande människan måste Kyrkan alltid framstå som en kärleksfull moder, som förmedlar den barmhärtige Fadern och hans förlåtande kärlek. Den nya skapelse som påskan innebär måste bli konkret. Just i abortsituationer blir detta mer påträngande än på många andra områden. I vår av genustänkande präglade värld måste Kyrkans moderliga ansikte bli mer tydligt för att kunna hjälpa de kvinnor, som ofta i desperata situationer tvingats till eller tagit sin tillflykt till abort. Återigen ställs saken på sin spets: avsky synden, men älska syndaren ovillkorligt. Tyvärr är det många som inte nås av personlig själavård och får möjlighet att leva sig in i detta paradoxala mysterium. Som själavårdare måste man försöka förstå den vilshet och utsatthet som kvinnor, inte minst de helt unga, hamnat i som en följd av den s.k. sexuella friheten. Man måste försöka förstå varför de gjort som de har gjort utan att fördenskull försvara själva handlingen. Ibland är det en hårfin skillnad, men just i detta ligger faktiskt påskperspektivet. Det gäller ju att hjälpa en människa utifrån hennes faktiska situation att komma vidare: ”gå och synda inte mer”, ”lita på att du är en ny skapelse och får börja om från början”. Det gäller alltså att försöka kombinera ett ”principiellt påskperspektiv” på vad som är rätt och riktig med ett ”pastoralt påskperspektiv” som betonar förlåtelsens nyskapande kraft.

En annan aspekt av vår späda begynnelse är att det mänskliga livet som sådant riskerar att bli en produkt som man behandlar efter eget gottfinnande eller med intentionen att hitta botemedel mot olika sjukdomar. Här kan vi bara peka på de komplicerade frågor som rör embryonala stamceller, konstgjord befruktning etc. Också här försöker Kyrkan utifrån naturrätten att betona det okränkbara värde som det spirande mänskliga livet alltid har. Också här framställs hennes ställningstaganden som grymma och orättvisa. Samtidigt tillhör det vår profetiska kallelse som kristna att varna för att allt experimenterande med det mänskliga livet kan få förödande konsekvenser. I påskens ljus har vårt mänskliga liv alltifrån dess uppkomst en unik värdighet och därmed också rätt till skydd och värdig behandling.

Nödvärn och självförsvar

Ibland skiljer man alltför uttryckligt mellan en mer privat del av etiken, t.ex. den som rör sexualmoral och liknande frågor, och den som rör den sociala och samhälleliga sfären. Därför är det viktigt att betona att allt etiskt handlande styrs av den sanning som Gud lagt ner i sin skapelse och som blir ännu tydligare genom påskens nya skapelse. Ibland har man också sagt att det mer privata etiska handlande styrs av en s.k. pliktetik, medan de mer sociala etiska frågorna styrs av en s.k. konsekvensetik. Det ligger naturligtvis mycket i denna åtskillnad. Det är alltid vår plikt att låta ett barn få födas. Men när en enskild person eller ett land blir angripet har man rätt att försvara sig, även om det skulle få som konsekvens att angriparen blir svårt sårad eller dödad. Naturrätten ger oss rätt att sätta oss till motvärn när vi blir attackerade. Det måste få finnas en polisiär makt som skyddar oss mot angrepp och även får tillgripa våld för att göra det.

Samtidigt har det i den kristna traditionen alltid funnit människor, inte minst bland de heliga, som medvetet har avstått från sin rätt att försvara sig. Man har naturligtvis åberopat sig på Jesus själv som utstod sitt lidande utan att försvara sig. Evangeliets logik bygger mycket på detta frivilliga avståndstagande från allt våld, också det fullt rättmätiga självförsvaret i en svår situation. Samtidigt är det en logisk följd av påskens nya att undvika allt våld. Men det som i den mer privata sfären kan vara möjligt är det inte alltid på det stora sociala och politiska planet. Ändå har vi också många exempel på ett sådant handlande under historiens lopp. För en tid sedan besökte jag *Russicum* i Rom, det ryska katolska prästkollegiet. I kapellet hade man där ikoner av de två heliga bröderna Boris och Gleb, som hellre lät sig dödas av sin bror än gå till motattack. Exempelen kan mångfaldigas. Det vore mycket fruktbart att också förnya den etiska reflektionen över detta sätt att offra sitt liv i Jesu efterföljd utifrån påskens perspektiv. Martyriet är en ständig verklighet i Kyrkans historia och det kan anta olika skepnader allt beroende på de historiska omständigheterna.

I detta sammanhang kan man också ta upp den klassiska doktrinen om det s.k. rättfärdiga kriget. I historien ser vi naturligtvis flera exempel på att krig tycktes vara det enda sättet att krossa ett tyranniskt välde som t.ex. Hitlers. Samtidigt är det alltid en svårighet att bedöma vad som verkligen skulle kunna vara ett rättfärdigt krig. En av de mer traditionellt inställda kardinalerna under Andra Vatikankonciliet, Ottaviani, motsatte sig så att vi i vår tid av massförstörelsevapen överhuvudtaget kan tala om ett rättfärdigt krig. Vi vet också hur intensivt påven Johannes Paulus II motsatte sig Irak-kriget, som han såg som ett orättfärdigt krig. Ändå ställde många kristna soldater upp och kämpade i detta krig, som lett till att den tvåtusenåriga kristna närvaron i Irak står i fara att försvinna.

Kyrkan har varit ganska försiktig i sin etiska reflektion att ta ställning konkret när ett krig verkligen är orättfärdigt och man alltså inte får delta i det. Ett exempel på en person som helt på egen hand tog ställning och vägrade delta i ett orättfärdigt krig är den österrikiske bonden Franz Jägerstätter, som saligförklarades nyligen. Trots att många kyrkliga auktoriteter försökte förmå honom att gå ut i Hitlers krig för att inte sätta sin familj i fara, hänvisade han till sitt samvete som förbjöd honom att avlägga den hädiska *Fahneneid* till Hitler och kämpa i ett orättfärdigt krig. Han dömdes därför till döden och avrättades. Innan han saligförklarades diskuterades det intensivt vad detta kunde innebära för det etiska tänkandet kring deltagandet i ett sådant krig. Mer och mer höjs röster inom Kyrkan att förnya det etiska tänkandet om dessa ting utifrån evangeliet och den nya skapelse som påskan innebär. Här har också en icke-kristen tänkare som Gandhi och hans syn på icke-våld fått stort inflytande bland många kristna.

Samtidigt vet vi av historiens smärtsamma situationer att ibland är det bara en beväpnad intervention som tycks vara lösningen. Folkmordet i Rwanda hade kunnat hejdas, och det som pågår i Darfur också, om man hade intervenerat. Men en sak är säker: den konstruktiva väg som en konsekvent icke-våldsstrategi innebär måste beaktas och studeras mycket mer än vad vi gör. Om icke-våldet skall kunna bli en större inspirationskälla för kristna i svåra situationer måste det få en tydlig påskprägel. Den nya skapelse som Jesus ger oss del av genom sin uppståndelse ger oss en profetisk föraning om den värld där krig och våld inte mer finns. De påvliga rundskrivelser som kommer till världsfredsdagen den 1 januari varje år borde också studeras mer intensivt utifrån detta påskperspektiv. En sådan reflektion kunde leda till en tydligare förkunnelse och fler åskådliga vittnesbörd. Världen törstar efter fred och rättvisa och förväntar sig mer av oss som kristna på detta område, både när det gäller liv och lära. Tron på Kristi seger genom korset och uppståndelsen borde kunna omsättas än mer i praktiken av oss alla. ”Det finns ingen fred utan rättvisa och ingen rättvisa utan förlåtelse” (Johannes Paulus II).

Dödsstraff och självmord

Ett tydligt tecken på dogmutveckling ser vi i Kyrkans sätt att bedöma dödsstraffet. Här har olika etiska principer ofta krockat. Även om man alltid har betonat varje människas oförytterliga rätt till sitt liv, har man ibland under historiens lopp sagt att det finns extrema fall där man utifrån samhällets rätt till nödvärn har rätt att utdöma dödsstraff. Vid Nürnberg-rättegångarna efter det Tredje rikets fall dömde man utifrån ett naturrättsstänkande bödlarna skyldiga, fastän de antagligen inte hade brutit mot några av det Tredje rikets egna lagar utan tvärtom själva hävdade att de bara åtlytt de order de hade fått. Skulle man ha följt den mer rättspositivistiska linjen i stället, den som ofta är förhärskande i vår del av världen, skulle de paradoxalt nog inte kunnat ha dömts. För många blev det en nyttig tankeställare. De värsta brotten mot mänskligheten är inte alltid lagbrott! Det måste finnas något djupare än de skrivna lagar och förordningar som finns i våra lagböcker. De mänskliga rättigheterna måste gå före de lagar som skrivs ner och ibland kan motsäga det som varje människa enligt naturrätten har rätt till, t.ex. rätten till liv. När det gäller synen på dödsstraffet har Kyrkan steg för steg skärpt sin syn, vilket man kan följa i de olika utgåvorna av Katolska Kyrkans universella katekes. Här tror jag att det rör sig om ett allt djupare inträngande i påskens budskap, som också får sina konsekvenser i detta fall.

När Kristus uppstår och instiftar sin nya skapelse, innebär det att varje människa kan förnyas totalt av hans nåd. Varje människa får möjligheten att förvandlas helt och fullt genom mötet med den Uppståndne. Ingen är inlåst i sin gamla av synden präglade värld. Alla har rätt att växa, mogna och förvandlas av påskens dynamik. Vi ser i själva evangeliet hur Jesus själv betraktar rövaren vid sin sida ur detta perspektiv och öppnar evigheten för honom. Också de som har begått svåra försyndelser kan förvandlas. Denna tilltro till påskens förvandlande kraft får som sin yttersta konsekvens att även den till döden dömd brottslingen måste få en möjlighet. Ett exempel på detta är den franske polismördaren Jacques Fesch, vars saligförklaring förbereds (trots protester från polisfacket!). Tror vi verkligen på påskens omvandlande kraft blir dödsstraffet knappast möjligt att försvara. Detta ställs naturligtvis på sin spets när det gäller förbrytare mot mänskligheten av Eichmanns och Stalins kaliber. Finns det så stora syndare att de är uteslutna från möjligheten att förvandlas av det nya livets nåd?

Det märkliga är att kristna som är emot abort ibland är för dödsstraff och viceversa. De amerikanska biskoparna, som mer än de flesta andra aktivt har engagerat sig mot abort, har också tagit klar ställning mot dödsstraffet, men bland lekmännen är det inte alltid så tydligt. Samtidigt är det en mätare på trovärdighet att man försvarar varje människas rätt till liv, antingen det gäller ett värnlöst foster eller en massmördare. Utifrån påskens perspektiv blir detta ännu

mer tvingande. Här behövs det alltså en djupare meditation över vad påskens nya liv faktiskt innebär. När Jesus besestrar dödens och syndens makt, måste det också få sina konsekvenser för dem som gått dödens och syndens ärenden. Frälsningen måste också få verka i dem. Jesus vill frälsa alla. Och alla måste få konkret möjlighet att ta emot uppståndelsens nya liv.

En svårighet i detta sammanhang är det s.k. tyrannmordet. Det har aktualiserats nyligen genom filmen om attentatet mot Hitler. En av de sammansvurna var en övertygad katolik, Stauffenberg, som enligt uppgift gick till bikt före det misslyckade attentatet eller i alla fall försökte inhämta godkännande eller förlåtelse för sin gärning. Kan det vara rättfärdigt att döda en tyrann som annars kanske kommer att döda miljoner människor? Om detta har det diskuterats och mediterats, stötts och blötts under många sekler. Och vem avgör när det kan vara berättigat? Hur stor tyrann måste man vara för att kunna bli undanröjd? Saken får naturligtvis stor aktualitet ur en helt annan synvinkel genom de extrema fanatikerna inom islam som blir självmordsbombare. Frågetecknen tycks hoppa sig när det gäller tyrannmordet. Samtidigt får man inte betvivla Stauffenbergs goda intentioner. Hade han lyckats skulle med stor säkerhet miljoner människor ha räddats till livet.

När Stauffenberg placerade bomben var han medveten om att han själv kunde dö på kuppen. Självmordet fanns med i bilden. Kyrkan har alltid tagit tydligt avstånd från självmord, ja, länge vägrades självmördare kristlig begravning. Men i vissa fall kan man kunnat se vissa förmildrande omständigheter: t.ex. vid tortyr om man riskerar att förråda andra människor och sätta deras liv i fara. Samtidigt som Kyrkan ser självmord som en svår synd, visar man i vår tid utifrån ett ”pastoralt påskperspektiv” stor förståelse för dessa ofta olyckliga och sårade människor som inte ser någon annan utväg. Det är ytterst ovanligt att man idag nekar dem kyrklig begravning. Samtidigt är det viktigt att bevara ett ”principiellt påskperspektiv” i denna fråga: alltså att vårt mänskliga liv är okränkbart både utifrån själva skapelsen och än mer utifrån den nya skapelsen genom påskan. Det är också en konkret hjälp för människor i farozonen. Jag har själv hört människor i svår depression som säger att det enda som har avhållit dem från att begå självmord är Kyrkans tydliga förkunnelse att det är en svår synd.

Det flämtande andetaget

När Kristus uppstod i sin mänskliga kropp gav han också vår mänskliga kropp en ny värdighet. Under varje stadium av vår väg genom livet har vår kropp ett skyddsvärde. Vi kan inte skilja själ och kropp åt. Det finns en skönhet och en värdighet även i den plågade, sårade och sönderbrutna kroppen. Just detta perspektiv är speciellt viktigt i en tid då den snygga, vältränade och sexiga kroppen glorifieras. Det gamla, värkbrutna och såriga väcker motvilja. Följderna

är katastrofala för vår människosyn. Att vårda gamla och döende människor borde vara ett hedersuppdrag men har i praktiken lägst status och sämst lön.

Här behövs påskens nya perspektiv mer än på de flesta andra områden. Ropet på s.k. läkarassisterat självmord och eutanasi blir högre och högre i vår tid. Därför måste vår förkunnelse av påskbudskapet i ord och gärning få ny kraft för att ge dem hopp och tillit som annars riskerar att känna sig förpliktade att låta sig elimineras för att inte orsaka besvär för anhöriga och personal och ligga skattebetalarna till last. Vår tro på livets okränkbarhet är ett glatt budskap för alla i livets slutskede. De har precis samma oförytterliga rätt till ett värdigt liv som alla vi andra. En effektiv smärtlindring och en välfungerade palliativ vård kan vara det bästa sättet att tysta kravet på eutanasi. Men detta måste gå ihop med en förnyad och förstärkt betoning av påskens inneboende kraft och speciella innebörd för de dödssjuka. Alla som har haft förmånen att ge självvård ”i dödens väntrum” vet hur viktigt detta sista skede av livet är, för att människor skall finna försoning med sig själva, sina anhöriga och Gud. Döden är en del av livet. Döendet är en påskprocess som inte får avbrytas i förtid.

Mätaren på graden av civilisation och humanitet i ett samhälle är just dess sätt att se på och behandla de svårt sjuka och döende. Här sätts vår människosyn verkligen på prov. Framtiden får avgöra om vårt nutida samhälle består provet eller ej. Ofta är det först i efterskott som man märker vad som var fel. Långt efteråt gick det upp för oss i Sverige att tvångssteriliseringen var ett nationellt trauma, som ännu sätter sina spår. Aborter och dödshjälp kommer nästa generation med stor sannolikhet att kritisera vår tid för. Därför är det också viktigt att inte Kyrkans – och allas vår röst – tystnar: människa, kom ihåg att du har fått rätten till ditt liv från den första späda begynnelsen till det sista flämtande andetaget. Redan genom skapelsen har människan fått denna rätt som ingen får fränkänna henne. Genom Kristi påsk blir denna rätt ännu mer tydlig. Som kristna måste vi drivas av påskens dynamik och göra uppståndelsens nya liv till en konkret verklighet som präglar vårt sätt att tala, tänka och handla. Då får vi också kraft att med mer eftertryck föra ut det glada budskapet om det mänskliga livets värde och värdighet. Dödens makt är bruten och livet har segrat! Livet är den största gåva vi har fått.

Allsmäktige Gud, var oss alltid nära i påskens mysterier, och stärk oss genom dem på vår väg till uppståndelsens härlighet (Påskdagens liturgi).

+Anders Arborelius ocd